

Asia: VN/9183/2021

Edustajakannedirektiivin täytäntöönpano

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) lausuntoa työryhmän mietinnöstä, joka sisältää ehdotuksen säännöksistä edustajakannedirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kieltotoimenpiteitä koskevasta edustajakanteesta, ehdotetaan muutettavaksi ryhmäkannelakia ja säädettäväksi erillinen laki järjestöjen nimeämisestä oikeutetuiksi yksiköiksi.

Lakia kieltotoimenpiteitä koskevasta edustajakanteesta sovellettaisiin edustajakanne-direktiivissä tarkoitettuihin kieltotoimenpiteitä koskeviin kotimaisiin ja rajat ylittäviin edustajakanteisiin. Lailla kumottaisiin nykyinen laki rajat ylittävistä kieltomenettelyistä. Kieltotoimenpiteitä koskevassa laissa säädettäisiin oikeutetuille yksiköille oikeus panna vireille edustajakanne, jolla vaadittaisiin kieltotoimenpiteen määräämistä sellaista elinkeinonharjoittajaa vastaan, joka on menetellyt vastoin sellaista edustajakannedirektiivin soveltamisalaan kuuluvaa unionin lainsäädäntöä, jolla suojataan kuluttajien yhteisiä etuja. Kieltotoimenpiteellä elinkeinonharjoittajaa kielletäisiin jatkamasta tai uudistamasta menettelyään. Kanteen voisi oikeutettuna yksikkönä panna vireille toimivaltainen viranomainen tai oikeutetuksi yksiköksi nimetty kuluttajien yhteisiä etuja edistävä rekisteröity yhdistys.

Suomessa on useita viranomaisia, joilla on valvontavaltaansa kuuluvissa asioissa oikeus määrätä ja/tai pyytää määrättäväksi kieltotoimenpiteitä EU- ja kansallisen lainsäädännön noudattamiseksi. Valviran toimivaltuuksista edustajakannedirektiivin soveltamisalaan kuuluvan sääntelyn valvonnassa säädetään alkoholilain 68 ja 70 §:ssä, elintarvikelain 66 ja 68 §:ssä sekä tupakkalain 99 ja 105 §:ssä. Valvira voi sakon uhalla kieltää jatkamasta tai toistamasta säännöstenvastaista menettelyä. Alkoholilain ja tupakkalain mukaisen kieltopäätöksen voi hakemuksella saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Elintarvikelain nojalla tehtyyn päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Edustajakannedirektiivin liitteessä I luetelluista säädöksistä Valviran valvontavaltaan kuuluvat osittain kuluttaja-asiamiehen ohella direktiivi sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja

kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla 2005/29/EY (nro 14) ja audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi 2010/13/EU (nro 33).

Direktiivi kieltää kuluttajan etuja suojaavien menettelyjen heikentämisen nykyisestä. Tästä seuraa, että oikeutetuiksi yksiköiksi kieltotoimenpiteiden osalta on käytännössä nimettävä ainakin ne viranomaiset, joilla on rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain (1189/2000) 4 §:n 1 momentin mukaan oikeus panna vireille kieltokanne toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Näihin viranomaisiin kuuluu muun muassa Valvira.

Valvira katsoo, että lakimuutokset eivät aiheuta muutosta sen toimintaan.

Saari Eeva

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira - Terveys, oikeudet ja tuoteturvallisuus -osasto